

UPM-Kymmene Oyj
PL 380
00101 HELSINKI
FINLAND

MILJÖKONSEKVENSBESKRIVNING FÖR VINDKRAFTSPROJEKTET VID REVÄSVAARA, YLITORNIO, FINLAND

DE CENTRALA DELARNA AV KONTAKTMYNDIGHETENS (LAPPLANDS NTM-CENTRAL) UTLÅTANDE

Beskrivning och bedömning av miljökonsekvenser

I MKB-dokumentet har de typer av effekter som byggandet och driften av vindkraftverken ger upphov till identifierats. Som konsekvens skulle även konsekvenser för renskötseln kunnat nämnas separat. I kartan över influensområdets avgränsning görs ingen skillnad mellan områden på den finska och svenska sidan, vilket är bra. Vid beskrivning av en miljökonsekvens ska alltid konsekvensens riktning anges. Konsekvensen kan vara negativ eller positiv.

Landskap och kulturmiljö

I sitt utlåtande över MKB-programmet konstaterade kontaktmyndigheten vikten av att identifiera miljöns känslighet för förändringar. I utlåtandet framfördes dessutom vikten av att beakta faktorer i anslutning till projektets visuella konsekvenser när alternativ formas samt behovet av att granska alternativ för gruppering av kraftverken och gruppernas estetik. Man bad att särskild uppmärksamhet skulle fästas på hur mycket Aavasaksa och Tornedalens historiskt, kulturellt och arkeologiskt viktiga områden och objekt samt landskapsområden tål.

Museiverket betraktar MKB-dokumentet som bristfälligt på grunder som närmare framgår av utlåtandet, bland annat när det gäller de frisiktsområden som öppnar sig från Aavasaksa. Vyerna har inte behandlats som en värdehelhet och konsekvenserna för en vidare landskapshelhet har inte beaktats.

Den finsk-svenska gränsälvscommissionen har i sitt utlåtande fäst uppmärksamhet på det föråldrade bakgrundsmaterialet vid bedömningen av landskapets betydelse på grund av de nuvarande kraftverkens större storleksklass.

I utlåtandet från länsstyrelsen i Norrbottens län lyfts betydelsen av och skyddsbehovet för landskapet i Tornedalen fram, detta är känt sedan länge. I utlåtandet har bristerna i bedömningen analyserats. I utlåtandet

framhävs vikten av vyerna från Sverige mot öster för att förstå och uppleva kärnvärdena i området av riksintresse. Enligt länsstyrelsen har man inte genom utredningar kunnat visa att placeringen av vindkraftverken, med hänsyn tagen till de vindkraftverk som redan finns i landskapsbilden, inte skulle innebära påtaglig skada för området av riksintresse. Enligt lagstiftningen i Sverige (miljöbalken 3 kap. 6 §) får inte påtaglig skada åsamkas.

I MKB-dokumentet har begrepp och påverkansmekanismer i anslutning till bedömning av landskapskonsekvenser behandlats samt egenskaperna i det material som använts. Det maximala siktområdet på 35 kilometer är tillräckligt för bedömningarna. Principerna för att upprätta siktområdesanalysen och resultaten av den är tydligt presenterade. På den andra siktområdesanalyskartan saknas kartbeteckningar vilket minskar kartans användbarhet och begriplighet. Principerna för upprättande och betraktande av fotomontagen är förklarad och fotomontagen är i A4-format så att de är begripligare än små bilder. Fotograferingsavståndet är angivet.

Nuläget är mångsidigt beskrivet och läget har illustrerats med kartor, bilder och diagram. Beskrivningen av nuläget ger information om influensområdets landskapsstruktur och -tillstånd. Även värdefulla områden och -objekt är identifierade. För dessa skulle man också ha kunnat berätta om det administrativa beslutet och framförallt om den rättsliga status som beslutet ger området eller objektet.

Kontaktmyndigheten konstaterar att de viktigaste värdefulla områdena inom influensområdet är de nationellt värdefulla landskapsområdena Torne älvdal (avstånd 2,2 km) och Aavasaksa (avstånd som närmast 3,5 km och till toppen 10,5 km) samt de byggda kulturmiljöerna av riksintresse (RKY 2009), bebyggelsen längs Torneälvens stränder och Struves meridianbåge. På den svenska sidan finns områden som är av riksintresse för naturvården, kulturmiljövården och friluftslivet.

Enligt MKB-dokumentet bedöms att konsekvenserna har sin tyngdpunkt i älvdalen trots att även Aavasaksa nationellt värdefulla landskapsområde finns inom influensområdet. I MKB-dokumentet analyseras på ett sakkunnigt sätt landskapets förändringar. De motiveringar som används för betydelsen av konsekvenserna är dock inte övertygande.

Kontaktmyndigheten anser att med hänsyn tagen till de nämnda utlåtandena, utan att upprepa dem, bildar vindkraftsområdet en ny dominerande knutpunkt i landskapsstrukturen. Områdets landskapstyp är såväl naturlandskap som kulturlandskap. I förhållande till landskapets grundstruktur kan det konstateras att höjderna utgör naturlandskap och dalen kulturlandskap. Höjdryggarna är inte ett resultat av mänsklig aktivitet. Ett vindkraftsområde placerat på höjdryggen innebär att ett storskaligt industriellt element införs i det naturlandskap som avgränsar kulturlandskapet, vilket förändrar miljöns kvalitet i betydande grad. Även om det byggda områdets tidskaraktär är i ständig förvandling, ger den ändå ett mycket traditionellt historiskt intryck. Med hänsyn tagen till landskapets avgörande egenskaper är vindkraftsområdets konsekvens för landskapets karaktär stor. Miljöns karaktär förändras när ett nytt landmärke skapas i landskapet. Med hänsyn tagen till de riksintressen för såväl kulturmiljö som naturarv som finns på både den finska som den svenska sidan, vilket innebär att området har dålig tålighet mot förändring och en skyldighet att

bevara värdena, måste förändringen anses som betydande. Kontaktmyndigheten ansluter sig till uppfattningen hos länsstyrelsen i Norrbottens län, att flyghinderljusen kommer på en annan höjd än belysningen längs vägarna och bebyggelsen i älvdalen och förändrar mörkermiljön på ett väsentligt sätt.

Kontaktmyndigheten anser att de alternativ som ingått i MKB-processen inte främjar de riksomfattande målen för områdesanvändning eftersom man med bedömningen inte har kunnat säkerställa att nationellt betydelsefulla värden inom kulturmiljön och naturarvet bevaras vid ett genomförande av projektet. Kontaktmyndigheten kan inte hålla med om slutresultatet av konsekvensbeskrivningen och betraktar beskrivningen som otillräcklig.

Fornlämningar

Kontaktmyndigheten hänvisar till det utlåtande Museiverket lämnat i frågan. Enligt uppgift från Museiverket 15.9.2015 har Museiverket lokaliserat fornlämningen Reväsvaara Laki-Autto på höjdområdet. Fornlämningen ska beaktas och i första hand ska bevarandet av den säkerställas i den fortsatta planeringen.

Växtlighet och naturtyper

Under MKB-processen har sex kraftverk i Reväsvaara flyttats till torra momarker. På Kiimavaaras höjdområde har två kraftverk flyttats och en tagits bort efter MKB-programskeket. På Kiimavaaras höjdområde är tre kraftverksplatser och monteringsplaner samt väg- och kabelsträckningar placerade på det centrala bergsområdet. Utredningen av naturtyper och flora samt konsekvensbeskrivningen har gjorts på ett sakkunnigt och tillräckligt sätt. Naturtypen hållmarkstallskog och hållmarkernas naturtillstånd kan inte helt skyddas om projektet genomförs. I konsekvensbeskrivningen borde höjdområdets mest representativa och värdefulla områden ha visats på en karta.

Effekterna som förändrar naturtypen hållmarkstallskog på det smala höjdområdet är betydande. Enligt NTM-centralens synsätt innebär kraftverksplatserna 4, 5 och 7 på hållmarkstallskogsområdet eller deras omedelbara närhet samt väg- och markkabelförbindelserna till dessa de mest betydande negativa konsekvenserna för sammanhängande hållmarkstallskogar i naturtillstånd. Placeringen av dessa kraftverksplatser, monteringsplaner och vägsträckningar bör i den fortsatta planeringen justeras så att mer höjdområde med sammanhängande hållmarkstallskog bevaras än vad som presenterats.

Effekterna av vindkraftsplats 15 och den nya vägen påverkar den torra lunden vid Ajonkenttä nedanför. Byggandet kan dämna upp och leda om flödet av ytvatten och orsaka förändringar i lunden nedanför, så effekterna kan försämra naturtypens naturtillstånd och påverka artsammansättningen. Ajonkenttäs torra lund är en sårbar naturtyp och värdefull för naturens mångfald och bör inte försämrans genom projektet. Kraftverksplats 15 på Kiimavaara bör planeras på nytt.

Fågelliv

Utredningen om häckfåglar ger tillräckliga uppgifter. Beskrivningen av konsekvenser för fågellivet har gjorts på ett tillräckligt sätt, men uppföljningen av vårsträcket är kort och ger inte en helt säker bild av antal och

arter för de flyttfåglar som flyttar genom projektområdet. Enligt konsekvensbeskrivningen ligger projektområdet dock 1,4 kilometer öster om Torne älvdal och fåglar väljer inte en flyttväg som går över raden av höjder, utan håller sig i huvudsak längs flyttlinjen i älvdalen. Kontaktmyndigheten påminner att det är typiskt för rovfåglars flytt att utnyttja de stigande luftströmmarna längs höjdernas sluttningar varvid rovfåglarna kan cirkla på kollisionshöjd vid vindkraftverken. I andra vindkraftsutredningar i Södra Lappland har det också konstaterats att fjällvråkarnas höstflytt går via flyttstråket i Torne älvdal till flyttstråket i Bottenviksbågen. Höjdformationernas betydelse för rovfåglarnas vår- och höststräck har behandlats mycket litet i MKB-dokumentet.

Uppföljningen av den stora, hotade rovfågeln revirbeteende fortsätter och den beskrivning som görs över detta bör användas i planläggningen.

Övrigt djurliv

Den nordiska fladdermusen, som hör till arterna i habitatdirektivets bilaga IV(a), har observerats i områdets nordvästdelar, där artens förflyttningsrutt går mellan boområdet kring fångelset och födosökningsområdet vid skjutbanan norr därom. Enligt MKB-dokumentet bevaras den nordiska fladdermusens förökningsområde, förflyttningsrutt och födosökningsområde vid ett genomförande av projektet. Störningarna under byggtiden för den nordiska fladdermusen är små eftersom den jagar på natten.

Enligt MKB-dokumentet finns det eventuellt också födosökningsområden och förflyttningsrutter inom projektområdets gränser. Konsekvensbeskrivningen tar inte tillräcklig hänsyn till påverkansmekanismer på fladdermöss under vindkraftverkens drift. Fladdermöss dör av det undertryck som bildas bakom vindkraftverk. De behöver inte kollidera med vindkraftverkets blad. Utsträckningen av tryckområdet bakom vindkraftverk och fladdermössens flyghöjder har inte presenterats och därigenom har inte konsekvenserna beskrivits tillräckligt när det gäller detta.

Grundvatten

Inga vindkraftverk ligger inom grundvattenmagasin, men en preliminär arbetsväg har märkts ut på grundvattenmagasinet i Reväsvaara. Enligt beskrivningen ska vägen förbättras. Enligt planen förekommer inga verksamheter som förorenar områdets grundvatten under bygget av vindparkens kraftverk, interna servicevägar och elledningar eller under vindparkens drift. Till exempel så står inte arbetsmaskiner på grundvattenförekomsten. Projektet bedöms inte påverka grundvattnet på området och därigenom inte heller vattentäkten.

Alla åtgärder på grundvattenområdet kan äventyra grundvattnets kvalitet. För grundvattenkvalitetens skull vore det nödvändigt att leda arbetsvägen till att gå utanför grundvattenförekomsten, om det är möjligt. Grundvattenförekomsten vid Reväsvaara är särskilt känslig eftersom grundvattennivån på grund av marktäkt ligger nära markytan på många platser. Dessutom är vattentäkten mycket viktig för Ylitornio kommun.

Trafik

När det gäller trafikkonsekvenser har man koncentrerat sig på konsekvenser under bygg- och drifttiden. I MKB-dokumentet nämns de sannolika transportvägarna för kraftverken från hamnen i Ajos eller Brahestad till projektområdet. Klarläggande av eventuella hinder längs transportvägarna, som till exempel bristande bärighet hos broar, har lämnats

till ett senare skede. I MKB-dokumentet har de planerade vindkraftverkens avstånd från landsvägar kontrollerats enligt Trafikverkets anvisning 8/2012: Tuulivoimalaohje – Ohje tuulivoimalan rakentamisesta liikenneväylien läheisyyteen (Vindkraftsanvisning - Anvisning om byggande av vindkraft i närheten av trafikleder). Vindkraftsbyggandets betydelse för vägars underhåll och trafiksäkerheten framgår inte av MKB-dokumentet.

Bedömningen av trafikkonsekvenser har utförts av en expert på bedömning av miljökonsekvenser. Vid beskrivningen av trafikkonsekvenser skulle det ha varit bra att även utnyttja sakkunskapen hos en egentlig expert på trafik. För konsekvensbeskrivningen skulle det också ha varit möjligt att intervjua trafikexperter vid Lapplands NTM-central. Det skulle ha varit bra att på en karta illustrera vindkraftsprojektets påverkan på dagens trafikmängder. Även en karta över ett större område där järnvägars och landsvägars läge skulle ha framgått hade varit illustrativ när det gäller transportvägar.

I MKB-dokumentet har man koncentrerat sig speciellt på att beskriva vindkraftsprojektets landskapskonsekvenser vilket också är centralt i vindkraftsprojekt. Projektets konsekvenser för trafiken har beskrivits på en ganska allmän nivå, men tillräckligt.

Buller och konsekvenser för ljudmiljön

Bullret under driften av vindkraftsprojektet vid Reväsvaara har beskrivits på ett relevant sätt genom simulering enligt miljöministeriets guide Tuulivoimaloiden melun mallintaminen (2014) (Simulering av vindkraftsbuller). Vindkraftstypen i simuleringen motsvarar de kraftverk som väljs för projektet. Den viktigaste osäkerheten hör ihop med bulleremissionsvärdet i ingångsdata; i simuleringen har använts ett karakteristiskt värde för bulleremission som tillverkaren uppskattat, enligt miljöministeriets anvisningar ska ett garanterat värde för bulleremission användas i simuleringen. Beskrivningen ger dock uppfattningen att den valda bulleremissionen inkluderar en tillräckligt stor säkerhetsfaktor för bullrets eventuella särdrag (impuls och amplitudmodulation). Bullret från vindkraftverken är inte särskilt smalbandigt enligt beskrivningen. Det är också oklart om bulleremissionen i simulationen motsvarar referenshöjden 10 meter och vindhastigheten 8 m/s. Val av rätt bulleremissionsvärde är den viktigaste delfaktorn vid bullersimulering, eftersom hela osäkerheten i simuleringens beräkning antas ingå i den. Den projektansvarige borde som bilaga till MKB-dokumentet enligt bullersimuleringsguiden (2014) ha lagt en separat rapport över simuleringsdata, där uppgifter som saknades eller var bristfälliga i beskrivningen skulle ha kunnat kontrolleras. Simuleringens ingångsvärden bör kontrolleras i projektets fortsatta planeringsskede.

Resultaten av bulleremissionen från vindkraftverken har illustrerats med kartbilder där även läget för de närmaste bostads- och fritidshusen framgår. Läsbarheten skulle ha vunnit på en bättre karta. Baserat på simuleringensresultaten ger inte vindkraftsprojektet upphov till bulleremissioner till närliggande fritids- eller bostadshus som överstiger de planeringsriktvärden för utomhusbuller som anges i guiden Tuulivoimarakentamisen suunnittelu (2012). Statsrådets förordning om riktvärden för utomhusbullernivåer har trätt i kraft 1.9.2015. Den ersätter statsrådets beslut 993/1992. Förordningen tillämpas enligt dess 1.2 § vid planering, tillståndsförfaranden och tillsyn av markanvändning och byggande enligt

markanvändnings- och bygglagen samt tillståndsförfarande och tillsyn enligt miljöskyddslagen. Enligt förordningen bestäms en kalkylmässig bullernivå med garanterat värde som grund. Förordningen kan påverka granskningen av resultaten vid projektets tillståndsförfarande och motsvarande beslutsförfaranden.

Kontaktmyndigheten konstaterar att simulering av vindkraftverk alltid är förenad med osäkerhet, större ju längre bort bullerutbredningen simuleras. Bullret varierar också mycket i styrka beroende på väder- och vindförhållanden och nuvarande beräkningsmodeller beaktar inte vädervariationer. Erhållna bullersimuleringsresultat bör ses som riktgivande.

I beskrivningen har också lågfrekvent buller behandlats på ett tillräckligt sätt när det gäller det närmaste bostadshuset.

MKB-dokumentet skulle ha kunnat beskriva vindkraftverkens påverkan på områdets ljudmiljö närmare och lyfta fram bättre under vilka förhållanden bullret som mest sannolikt utgör en olägenhet för områdets invånare och funktioner. I dokumentet beskrivs i ord de nuvarande källorna till bakgrundsbuller i Reväsvaaraområdet. Dessutom har vägtrafikbullret från riksväg 21 beskrivit separat med hjälp av en vägtrafikbullermodell. I dokumentet skulle det beräknade ackumulerade bullret från nuvarande bullerkällor och vindkraftverken behövs beskrivas närmare, även om bakgrundsbullrets inverkan på möjligheten att höra ljudet från stora vindkraftverk inte kan förutses tillräckligt tillförlitligt. Kontaktmyndigheten har också fört fram frågan i sitt utlåtande om programmet. Buller har i MKB-dokumentet behandlats på ett tillräckligt sätt sett till helheten och MKB-processen.

Skuggeffekter

Blinkande skugga eller skuggeffekter har beskrivits på ett relevant sätt med simuleringsprogram för projektalternativen VE1 och VE2. I simuleringen har man utnyttjat verkliga statistiska solskenstimmar och vindriktningar, men det har också gjorts en beräkning av den teoretiskt maximala skuggeeffektiden. Då är antagandet att kraftverkens rotor rotar hela tiden och står vinkelrätt mot solens strålar. I beskrivningen anges beskrivningens osäkerhetsfaktorer i tillräcklig omfattning.

I Finland finns inga riktvärden för skuggeffekter. I MKB-dokumentet har också andra länders rekommendationer använts på ett lyckat sätt för att bedöma skuggeffekterna. Baserat på simuleringen förekommer inte skuggeffekter från vindkraftverken vid bostads- eller fritidsbyggnader. Resultaten från bedömningen av skuggeffekter visas som kartbilder där skuggeffekterna från båda projektalternativen finns med. Beskrivningen är tydlig och kan anses tillräcklig.

Renskötsel

I MKB-dokumentet beskrivs konsekvenserna för renskötseln av vindkraftsprojektet vid Reväsvaara på ett omfattande sätt. Utöver direkta förluster av betesområden beskrivs också indirekta förluster på grund av projektet. Lapplands NTM-central konstaterar att projektet utöver ändrad verksamhet också kommer att påverka renskötselns infrastruktur och investeringsbehov, om störningarna får renarna att flytta till odlade åkrar. I beskrivningen av konsekvenser har det konstaterats att projektet sannolikt innebär flyttning av ett transportstängsel för renskötsel vid projektområdets gräns. När det gäller lindrande av konsekvenser har det i MKB-dokumentet inte tagits ställning till de kostnader detta innebär och hur

den projektansvarige avser att ta del i dessa. Dessutom ska det observeras att projektet kan medföra konsekvenser som inte kan bedömas i detta skede.

Enligt MKB-dokumentet kan inte vindkraftsparkens störningsområde bedömas exakt. I MKB-dokumentet borde den geografiska utsträckningen av vindkraftverksområdet och den störning som verksamheten innebär för renskötseln ha visats på en karta.

För att säkerställa förutsättningarna för renskötseln när det gäller områdesanvändning är ett kontinuerligt samarbete med renbeteslaget viktigt under såväl planerings-, genomförande- som driftstiden. Lapplands NTM-central påpekar att även renskötarnas säkerhet under byggtiden säkerställs genom samarbete och information. I MKB-dokumentet presenteras inga detaljerade metoder för att lindra konsekvenser. De störningar som vindkraftsparken ger upphov till kan minskas genom planering och avstängning av trafiken under tider som är kritiska för renskötseln. Avstängning av trafiken på projektområdet kan komma ifråga när en ihopsamlad renhjörd ska föras över vägen. Renar störs lätt, så genom att stoppa trafiken söker man undvika att renhjorden skingras så att den måste samlas på nytt. De mest bullrande arbetsmomenten under byggandet kan göras under en årstid då det innebär minst olägenhet för renarna. Till exempel kan avverkning av träd göras under snöfri tid för att undvika höga stubbar så att det är säkrare att röra sig i terrängen.

Lapplands NTM-central hade inte tillgång till den särskilda rapport som nämns i MKB-dokumentet när utlåtandet lämnades. De konsekvensbedömningar som presenteras i den särskilda rapporten bör beaktas i den fortsatta planeringen och NTM-centralen kommer då att ta ställning till rapportens innehåll.

Konsekvenser för kommunikationer

I MKB-dokumentet har inte störningsområdet för antenn-tv utretts och presenterats. Kontaktmyndigheten har i sitt utlåtande om MKB-programmet förutsatt att den projektansvarige i MKB-dokumentet presenterar en plan för att åtgärda störningarna. MKB-dokumentet innehåller ingen redogörelse för åtgärder som minskar störningar. Det förblir oklart om störningarna skulle ha kunnat undvikas genom planering av vindkraftverksområdet. MKB-dokumentet är inte tillräckligt när det gäller konsekvenser i form av störningar för kommunikationsförbindelser.

Konsekvenser för försvarsmaktens verksamhet

Kontaktmyndigheten hänvisar till Försvarsmaktens utlåtande om MKB-dokumentets tillräcklighet och andra frågor som lyfts fram.

Konsekvenser på den svenska sidan

MKB-dokumentet har inte något särskilt kapitel om konsekvenserna på den svenska sidan, detta skulle ha underlättat för läsaren.

Länsstyrelsen i Norrbotten har i sitt grundliga utlåtande fört fram bristerna i MKB-dokumentet när det gäller beskrivning av de betydande konsekvenserna på den svenska sidan. Torne älvadal är ett riksintresse i Sverige, ett nationellt betydelsefullt område. Grunden är framförallt kulturmiljön, men även friluftsanvändning och naturvård. Torne älvadal har traditionellt betraktats som en helhet oberoende av gränsen.

Kontaktmyndigheten anser att MKB-dokumentet inte är tillräckligt när det gäller att beskriva konsekvenserna i Sverige för landskapet och kulturmiljön samt konsekvenserna för samekulturen i Sverige. Sametinget i Sverige framförde sin oro för konsekvenserna för samerna på den finska sidan. I Finland är inte projektområdet och dess influensområde sameområde. Kontaktmyndigheten ser det inte som sannolikt att skadliga buller- och skuggeffekter från vindkraftverken skulle sträcka sig till Sverige. Sametinget har möjlighet att delta i projektets fortsatta planering i samband med planläggningsprocessen.

Genomförbarhet

Storleken på alternativen i MKB-processen har varit högst 10 eller högst 15 vindkraftverk. Båda alternativen kräver en MKB-process enligt 6 § i MKB-förordningen med stöd av 4.1 § i MKB-lagen. Före MKB-processen fattade Lapplands NTM-central 16.4.2014 ett beslut om behovet att tillämpa MKB-process för det projekt med åtta kraftverk som den projektansvarige presenterade.

Båda alternativen i vindkraftsprojektet vid Reväsvaara är till sin storleksklass betydande vindkraftverksområden på landskapsnivå. I Reväsvaara gäller landskapsplanen för Västra Lappland. I denna landskapsplan har det anvisats både landskapsmässigt viktiga vindkraftverksområden och områden som lämpar sig för planering av vindkraftverk. Beteckningen för Reväsvaara har inte fastställts och Högsta förvaltningsdomstolen har i sitt beslut 11.9.2015 avvisat besvär i saken.

Vindkraftsprojekt som är under den storleksgräns som sätts i landskapsplanen kan planeras genom kommunplanläggning. Kontaktmyndigheten konstaterar att med hänsyn tagen till landskapsplanens styrning är projektet genomförbart endast som ett område med färre än 8–10 vindkraftverk.

Uppföljning

Enligt § 10 i MKB-förordningen ska det i MKB-dokumentet i tillräcklig omfattning presenteras ett förslag till uppföljningsplan. MKB-dokumentet innehåller ingen sådan plan och inte heller motiveringar till varför den saknas. Enligt 17 § i markanvändnings- och byggförordningen ska det i beskrivningen till en detaljplan ingå uppföljning av genomförandet av planen. Med hänsyn tagen till att det i projektets nästa planeringsfas förutsätts uppföljning, borde det också ha presenterats ett förslag i anslutning till detta i MKB-dokumentet. Kontaktmyndigheten anser att MKB-dokumentet inte är tillräckligt i detta avseende.

Rapportering

I rapporteringen har inte begrepp enligt MKB-lagen använts på ett systematiskt sätt.

På kartor anges flera saker. Det underlättar läsningen och förbättrar begripligheten. Kartornas kvalitet är på vissa håll dålig, eftersom kartan inte innehåller vägar, namn på platser eller andra fasta punkter. Man kan inte

förutsätta att alla som läser MKB-dokumentet kan föreställa sig situationen baserat på bara land- och vattenområden.

Beskrivningen av nuläget och konsekvensbeskrivningen är behandlad ämnesvis. I början av varje ämnesområde har de viktigaste frågorna presenterats på en färgad botten. Detta upplägg underlättar för läsaren och ger en bra möjlighet till att ögna sig igenom de viktigaste sakerna och att få en snabb allmän översikt. Presentationssättet är bra, men det kräver en konsekvensbeskrivning av hög kvalitet. Länsstyrelsen i Norrbotten har i sitt utlåtande påpekat detta när det gäller kulturmiljön.

Hur samråd ordnas

I MKB-dokumentet presenteras arrangemangen för samråd. Rapportering av deltagarnas eventuella synpunkter ingår inte i MKB-dokumentet. Kontaktmyndigheten anser att det har varit möjligt att delta i MKB-processen och att arrangemangen för samråd har varit tillräckliga.

Sammandrag och MKB-dokumentets tillräcklighet

Enligt MKB-dokumentet görs de för projektets genomförande nödvändiga utredningarna, det vill säga de utredningar som markanvändnings- och bygglagen kräver för att upprätta en vindkraftsgeneralplan, under MKB-processen. MKB-dokumentet har i några delar konstaterats otillräckligt. När man dessutom beaktar landskapsplanens styrande inverkan på kommunens planläggning, det vill säga minskning av projektet i förhållande till de alternativ som funnits i MKB-processen, bör konsekvensbeskrivningen preciseras i generalplaneringen. Minskningen av projektet gör det också möjligt att beakta projektområdets speciella värden. Väsentligt under den fortsatta planeringen är att presentera ett planförslag där

- det nationellt värdefulla landskapsområdet i Aavasaksa har varit utgångspunkten för planeringen och där planlösningen främjar omsorgen om landskapet. I bedömningen har Museiverkets och kontaktmyndighetens utlåtanden beaktats och klart noggrannare planering har gjorts till exempel när det gäller granskning av alternativen och planering av kraftverkens placering.
- De konsekvenser som sträcker sig över landets gräns till Sverige har bedömts på ett relevant sätt, med hänsyn tagen till utlåtandena om MKB-dokumentet från länsstyrelsen i Norrbotten och Sametinget i Sverige.
- Konsekvensen för Tornedalen har bedömts som en helhet med såväl de riksomfattande målen för områdesanvändning och Sveriges riksintresse för ögonen.

Dessutom ska den projektansvarige och Ylitornio kommun i den fortsatta planeringen beakta vad som i övrigt framförts i detta utlåtande och stå i kontakt med specialmyndigheterna.